

Voorzitter: M. Martinez Doubiani (D66)

Namens de raad: H. Sietsma (GL), R. Pestman (PvdA), M. Gietema (D66), W. Pechler (PvdD), M. Sloot (Stadspartij), J. Huisman (SP), R. Heiner (VVD), D. Swets (S&S), L. Dwarshuis (CU), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), K. Blauw (PVV)

Namens het college: M. Wijnja (wethouder), K. de Wrede (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Nota zandwegen

00:14:38

Voorzitter: Goedenavond en welkom bij deze meningsvormende sessie over de collegebrief Nota Zandwegen en wensen en bedenkingen. Ik ben vanavond uw voorzitter. Er hebben zich voor deze sessie negen sprekers aangemeld. Er zijn ook een aantal schriftelijke reacties binnengekomen en zojuist heb ik een brief gekregen van één van de sprekers. De raadsleden hebben ook, als het goed is, hier allen kennis van kunnen nemen. De sprekers hebben twee en een halve minuut de tijd om hun inbreng te richten tot de raad en deze kenbaar te maken. Als punten door uw voorganger al genoemd zijn, hoeft dit niet in herhaling. Ik ga ervan uit dat dit in twee en een halve minuut zou moeten kunnen. Ik stel voor, aangezien we negen sprekers hebben en we daar ook de ruimte voor willen geven, dat wij de sprekers direct achter elkaar het woord geven. Als u allen bent geweest, kunnen de raadsleden eventueel vragen stellen aan de sprekers over de inbreng en kijken we wie de vraag het beste kan beantwoorden.

00:15:50

Voorzitter: Om iedere spreker de gelegenheid te geven om zijn of haar visie met de raad te delen en eventuele vragen van raadsleden te beantwoorden, zal ik toezien op de tijd. Ik stel de volgende volgorde voor...

00:16:06

Voorzitter: Excuus, ik krijg net wat van de griffie. Oké, de volgende volgorde. We beginnen eerst met de heer Harold Leffers. Vervolgens gaan we door met mevrouw Vera de Bruijn namens de Motorrijders Actie Groep. Als derde komt de heer Jan Schuurmans en als nummer vier is aan het woord mevrouw Ingrid Schenk. Nummer vijf is de heer David van der Kellen, hij spreekt ook namens Stichting Landelijk Gebied. Nummer zes wordt de heer Jan Wittenberg, coördinator van Onneresch Landschap Van Ons, als ik het goed uitspreek. Nummer zeven is Luuk Hoenderken, voorzitter...

00:16:51

Voorzitter: Oh, dat is geen...

00:16:53

Voorzitter: Sorry, excuus. Nummer acht is Karma Sierts en nummer negen is Tinus Jeuring. Goed, dan zou ik graag willen beginnen met de eerste spreker en die het woord geven. De heer Leffers.

00:17:14

De heer Leffers: Moet ik die knop ingedrukt houden? Nee, oké. Neem me niet kwalijk, ik ben een beetje verkouden.

00:17:21

De heer Leffers: Goedenavond allemaal, mijn naam is Harald Leffers en ik woon in Glimmen. De reden dat ik hier ben, is omdat ik mij samen met vele anderen zorgen maak of wij onze hobby straks nog kunnen uitoefenen. Ik reis namelijk al meer dan 30 jaar op de motor en dat reizen doe ik bij voorkeur over landelijke binnenwegen. Deze hobby is sinds de corona-epidemie populairder geworden, maar naar mijn mening door mijn eigen observatie lang niet zo populair qua aantallen als we moeten geloven uit de Nota Zandwegen. Is er overigens ooit wel eens een telling gedaan van het aantal en soorten gemotoriseerd verkeer op onze zandwegen? De zandwegen worden door veel boeren gebruikt om met zware landbouwmachines bij hun percelen te komen. Hier en daar staat er een huis aan zo een zandweg. Ik heb het dus niet over smalle voetgangers- of fietspaden. Deze wegen staan op de wegenkaarten als openbare weg en wettelijk gezien mag je er zelfs 60 kilometer per uur rijden, tenzij anders aangegeven. Ik heb een motor aangeschaft die aan alle wetgeving voldoet om hiermee op de openbare weg te rijden. Het is een zogenaamde allroad-motor die zowel voor de verharde- als voor de onverharde weg geschikt is. De motor heeft een goedgekeurde uitlaat met katalysator en voldoet aan alle emissie-eisen van nu. Ik heb bpm en btw betaald over de nieuwprijs en ik betaal wegenbelasting en een verzekeringspremie om op de openbare weg te mogen rijden.

00:18:37

De heer Leffers: Het probleem, waar in de nota op in wordt gezoomd, is dat er overlast is van wildcrossers. Dat zijn mensen die met een motor illegaal en asociaal soms dwars door natuurgebieden rijden. Deze mensen overtreden bewust de wet en die houd je ook niet tegen met een verbodsbord. Wat mij vreselijk stoort in de Nota Zandwegen is dat u mij en mensen met dezelfde hobby op één lijn zet met deze wildcrossers. Er staat in de nota dat u in gesprek gaat met ons en als dat niets oplevert, dat u wil onderzoeken of het juridisch mogelijk is om zandwegen af te sluiten, expliciet voor motoren. Handhaven is een job voor de politie. Wij zijn niet de partij om te handhaven.

00:19:17

De heer Leffers: Stelt u zich eens voor dat de Koninklijke Automobielenclub wordt aangesproken op het gedrag van bumperklevers en asociale hardrijders op de autosnelwegen en dat er gedreigd wordt, als het gedrag van deze mensen niet verandert, dat er stukken snelweg worden afgesloten. Dat klinkt misschien bespottelijk en dat is het ook en daarom sta ik hier ook. Ik ben van mening dat het verbieden van goedgekeurde motoren op openbare zandwegen geen enkel nut heeft om de overlast van wildcrossers te voorkomen. Ook vind ik dat iedereen die zich stoort aan meer gemotoriseerd verkeer langs onze en dus niet hun - expliciet: niet hun - zandwegen zich moet aanpassen. De openbare ruimte is van iedereen. Dit was mijn betoog.

00:19:58

Voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng, de heer Leffers. Dan gaan we door met de volgende inspreker: mevrouw Vera de Bruijn namens de Motorrijders Actie Groep.

00:20:18

Mevrouw De Bruijn: Goedenavond, mijn naam is Vera de Bruijn en ik ben beleidsmedewerker bij de Motorrijders Actie Groep. De MAG vertegenwoordigt de belangen van alle motorrijders in Nederland. Ik heb slechts één kanttekening bij de nota en dat betreft het woord (cross)motoren. U veegt hiermee twee totaal verschillende categorieën op één hoop. De achterban die de MAG vertegenwoordigd bestaat uit motorrijders die op de weg zijn toegestaan door de overheid en dus in het bezit zijn van een A-rijbewijs, waardoor ze weten hoe de motor bediend moet worden en hoe ze zich dienen te gedragen in de omgeving en in het verkeer. Ze rijden op een openbare weg met een motor die is goedgekeurd daarvoor met alle voorwaarden en financiële verplichtingen die daarmee gepaard gaan. De crosser daarentegen hoeft geen rijbewijs te hebben en heeft voor zijn crossmotor geen typegoedkeuring van de RDW nodig, aangezien deze niet op de openbare weg mag komen en dus ook geen kenteken heeft. Deze laatste categorie is uitdrukkelijk niet de achterban van de Motorrijders Actie Groep, maar is eerder gelieerd aan de motorsport en dus aan de motorsportbond KNMV. Voor de aanpak van overlast van deze categorie kunt u zich het beste tot de KNMV wenden.

00:21:39

Mevrouw De Bruijn: Nu het onderscheid tussen beide categorieën helder is, wil ik de plannen voor een C12-bord aankaarten. U betoogt met het verbodsbord de crossers te weren van de zandwegen. Echter, de crosser is sowieso al in overtreding, dus als u verwacht dat het C12-bord crossers zal weren, dan kunt u net zo goed een verbodsbord voor honden plaatsen en verwachten dat ook de wolf wel weg zal blijven. Onze motorrijders, tussen haakjes, verliezen echter wel weer met dat C12-bord een stuk van de TET-route. De TET-route is zo een 56.000 kilometer lang en loopt dwars door Europa. Van al die kilometers is nog maar grofweg 35 procent onverhard over en in Nederland is dat nog veel minder. Als u een inrijverbod wil instellen zal daar een gedegen onderzoek met onder andere metingen en tellingen aan ten grondslag moeten liggen. De MAG zal ook, als u overweegt tot een verkeersbesluit over te gaan, kritisch meekijken en indien nodig bezwaar aantekenen. Motoren verbieden op wegen, omdat sommigen 'zeggen' dat ze overlast ervaren, is echt een te magere basis voor een verkeersbesluit. Dank voor uw aandacht.

00:22:51

Voorzitter: Dank u voor uw inbreng. Dan gaan we door naar de volgende inspreker, de heer Jan Schuurmans.

00:23:06

De heer Schuurmans: Dank u wel, Voorzitter. Dat hadden we afgesproken. Goedenavond, mijn naam is Jan Schuurmans en ik woon in augustus dit jaar 40 jaar aan de Hoge Hereweg. De Hoge Hereweg is één van die mooie zandwegen, waar we het vanavond over hebben. Bommen Berend is nog bij mij voor het huis langsgesproken en het Pieterpad loopt er. Ik voel me vreselijk bevoorrecht, elke keer weer als ik thuiskom denk ik: wow, dat ik hier mag wonen. In de jaren 80 hebben we in de gemeente Haren strijd gevoerd voor het niet verhard van die zandweg. Dat was bitter, maar we hebben het gered. April 1989 kwam de Nota Zandwegen. Voor wie er nog in geïnteresseerd is, hij zit in mijn tas. Een mooi geel kftje en met de hand getypt. We hebben het gered en ze werden niet verhard. Ik ben verschrikkelijk

blij met deel één van de nota die er nu ligt, want we zien een bevestiging dat dit waarde heeft. Dit gooi je niet zomaar weg. Dit is uniek.

00:24:19

De heer Schuurmans: Deel twee is lastiger. Vijf jaar geleden...

00:24:26

De heer Schuurmans: Fusie? Hoe noemen we dit ook weer? Fusie, maar sommige mensen gebruiken andere woorden. Tot één januari 2019 was Gemeentewerken Haren verantwoordelijk voor het onderhoud van de wegen. Daar was kennis en kunde die in decennia was opgebouwd. Sinds één januari 2019 lijkt die kennis en kunde verdampt, verdund of verdwenen. Natuurlijk, toen Haren verantwoordelijk was, was het ook wel eens een zoontje op de weg en regende het ook wel eens heel hard, maar ze deden wel op de goede momenten de goede dingen en dat ontbreekt nu. Wat er ontbreekt, is timing en techniek. Hoe het wel moet, dat weet ik ook niet of een beetje. Ik heb daar wel ideeën over en mensen na mij gaan daar nog wel meer ideeën over spuien. Ik wil daar ook graag over meedenken. Echter, als deel twee van deze nota beschrijft wat er de laatste vijf jaar is gebeurd - en ik ben bang dat dit zo is - dan gaat het niet goed. Dank voor uw aandacht.

00:25:42

Voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Dan gaan we door naar de volgende inspreker, mevrouw Ingrid Schenk.

00:26:00

Mevrouw Schenk: Ingrid Schenk dus. Ik woon aan de Duinweg, zo een 33 jaar, en dat is een zandweg. Het weer, het seizoen, het gebruik en het onderhoud hebben allemaal invloed op een zandweg. Dat maakt dat een zandweg leeft. Het vergt ervaring en kennis om er goed mee om te gaan. De uitvoerende medewerkers en aanwonenden weten dat als geen ander. Hoe zit dat echter met de leidinggevenden? Wat opvalt is dat Stadsbeheer maar wat doet met de zandwegen en de berm. Mijn bevindingen van de afgelopen vijf jaar kunt u lezen in de tekst die ik opgestuurd heb. Ook lijkt het wel hun principe, als het volk mort, dan zand erover. Dat wat Stadsbeheer doet is vaak niet in verhouding met het kleinschalige kwetsbare landschap. Kijk bijvoorbeeld naar het grasmaaien tussen de bomen. Met een enorme machine wordt niet alleen het gras gekortwiekt, maar ook de bomen, de graszoden en het fietspad beschadigd. Dit alles roept wantrouwen en boosheid op. Dat wordt versterkt door in de Nota Zandwegen te moeten lezen dat het onderhoud van de zandwegen aan Stadsbeheer is en dat de aanwonenden het moeten doen met een meldpunt en een online enquête. Dat betekent dat ze nauwelijks inbreng hebben en dat een aanspreekbare regisseur met bevoegdheden ontbreekt. Communiceren is iets wat wederzijds is.

00:27:34

Mevrouw Schenk: Sowieso valt me op dat de gemeente Groningen sterk gericht is op eenzijdige communicatie. Dat is te zien aan de wekelijkse Nieuwsbrief Haren en de Gezinsbode; volledig gericht op zenden, zenden of zenden. Op geregistreerde momenten mag een burger wat zeggen. Ik vraag aan jullie, raadsleden, als verantwoordelijken voor het gemeentebestuur: zorg dat voor het landelijk gebied wederzijdse communicatie uitgangspunt is. Dat geldt voor het beheer, maar ook voor eindelijk eens prioriteit geven aan de visie-ontwikkeling op het landelijk gebied. Ik

hoor net dat de nota klaar is, maar de SLGH en de burger heeft daar geen enkele inbreng in gehad. Zoek contact, live en samen. De pers zoeken om gehoord te worden, lijkt me niet de goede weg.

00:28:34

Voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng, mevrouw Schenk. Dan gaan we nu over naar de heer David van der Kellen. Hij spreekt ook namens de Stichting Landelijk Gebied.

00:28:49

De heer Van der Kellen: Het eerste deel van de Nota Zandwegen is prima. Het tweede deel niet. Eerst leg ik een relatie tussen de nota, het coalitieakkoord en het Gronings model voor dorps- en wijkdemocratie. Het coalitieakkoord spoor vier, citaat: "We willen meer ruimte geven aan zeggenschap van inwoners. Zeggenschap van inwoners wordt nog meer een kernwaarde van de organisatie en gebiedsgericht werken gaan we verder ontwikkelen, samen met de inwoners". Zeggenschap is volgens Van Dalen: recht om mee te beslissen. "In het Gronings model belicht de samenwerking van gemeentelijke organisaties en bewoners meer bottom-up in plaats van topdown. Daarvoor is nodig dat de gemeentelijke organisatie verandert, transparanter en communicabeler wordt". Zandwegbewoners ervaren niets van deze heldere doelen en vinden het zandwegonderhoud slecht. Wethouder en Stadsbeheer hebben als mantra dat het zandwegonderhoud goed is. Stadsbeheer - what is in the name - had en heeft geen affiniteit en ervaring met onderhoud van landelijk gebied en ook niet met contact en samenwerken met zandwegbewoners. Dat ligt niet aan de goedwillende mensen aan de schop, maar aan de vele duistere lagen daarboven.

00:30:19

De heer Van der Kellen: Wethouder Wijnja zei ons om alleen gebruik te maken van de digitale middelen om, zoals ook letterlijk in de nota staat, kuilen in de weg aan te geven. Digitale middelen, zoals meldpunt Groningen Gehoord en Stem van Groningen, vallen echter niet onder de betekenis van samenwerken en het past ook niet bij zeggenschap. Reageren op digitale melding reactief en dus ook vaak duurder. Daarbij bouw je geen relatie op. De Nota Zandwegen is gemaakt in de 'gemeentelijke black-box', zoals ik dat noem. De gemeente heeft wensen opgehaald. Dat is prima. Wensen worden vervolgens in de black-box gestopt, waaruit na lange tijd de Nota Zandwegen rolt. Niets samen met de bewoners ontwikkelen en al helemaal geen zeggenschap. Wat wij willen? In lijn met college-akkoord en het Gronings Model willen we deelnemen aan de pas zeer recent ingestelde gemeentelijke coördinatiegroep Zandwegen en meelopen met de periodieke schouwen net zoals bij sommige wijken in Groningen. Dat weigert Stadsbeheer.

00:31:34

De heer Van der Kellen: Verder willen we dat het tweede deel van de Nota Zandwegen zal gaan bestaan uit een uitvoerings- en beheersplan op te stellen in samenwerking, maar dan ook echt samen, met zandwegbewoners en onze stichting om de kennis en het denken over zandwegen van gemeenten en zandwegbewoners uit te wisselen en begrip te krijgen voor elkaars zienswijzen. Een voorstel dat wat ons betreft naadloos aansluit bij het coalitieakkoord en het Gronings Model. Wij hopen dat u ons verzoek wilt honoreren.

00:32:10

Voorzitter: Dank aan u voor uw inbreng. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer

Jan Wittenberg, coördinator van - als ik het goed uitspreek - Onneresch, Land Van Ons.

00:32:26

De heer Wittenberg: Raadsleden, Voorzitter, die burgercoöperatie Land Van Ons heeft 26.000 leden verspreid over heel Nederland. De coöperatie bezit 20 per percelen boerenland, die zij natuurinclusief beheert. Op de Onneresch hebben wij 25 hectare; een mozaïek van akkers, grasland en akkerlanden. Wij vervullen een regionale voorbeeldfunctie in het bevorderen van biodiversiteit en herstel van het landschap. Midden over ons perceel loopt de Onnereschweg en deze zandweg vormt al duizend jaar een belangrijke toegangsweg over de Hondsrug; de Via Appia van Groningen. De vrijwilligers van Land Van Ons hebben veel inzet geleverd voor het beheer van de bermen en de zandwegen, waaronder de Onnereschweg. Helaas, de gemeente heeft op deze duizend jaar oude weg eind 2020 een pak stuifzand van 30 of 40 centimeter aangebracht.

00:33:34

De heer Wittenberg: Dan moet u even voelen wat daar ligt. Dit hebben we eergisteren eraf geschept.

00:33:51

De heer Wittenberg: Ja, toen begon het gedonder. Die weg, waar dus vele wandelaars genieten van het landschap, is sindsdien zeer slecht begaanbaar. Onbegaanbaar voor minder validen en die maakten er vroeger veel gebruik van, omdat het zo een prachtige weg is. Fietsen gaat ook al niet meer en ook de landschappelijke kwaliteiten zijn achteruitgegaan. Raadsleden, ik ben 76 en ik heb 40 jaar als consultant verschillende overheden geadviseerd, maar niet eerder zag ik de hardnekkigheid waarmee de gemeente Groningen doorgaat op de foute weg, letterlijk en figuur. Al het overleg van de laatste vier jaar van de verschillende groepen die bij de zandwegen betrokken zijn, heeft niets opgeleverd. De inspraakbijdragen zijn nauwelijks terug te vinden in het uiteindelijke deel twee. Het signaal komt niet binnen bij Stadsbeheer. Van de lerende organisatie die de gemeente zegt te zijn, zien wij niets. Stadsbeheer houdt vol dat dit stuifzand op de Onnereschweg de juiste maatregel was. In het stedelijk gebied werkt de gemeente met beeldkwaliteitsnormen. Met die normen op zandwegen en ik heb...

00:35:21

Voorzitter: Meneer Wittenberg, wilt u tot een afronding komen, want u bent over uw tijd heen.

00:35:25

De heer Wittenberg: Ja, ik ga het afronden. Met die normen krijg je een kaalslag en verlies aan biodiversiteit. Ik moet even wat drinken.

00:35:46

De heer Wittenberg: De raad gaat niet over de uitvoering, maar wel over de vraag of hier sprake is van een institutionele mismatch of een organisatorische weeffout. Is Stadsbeheer wel de juiste organisatie voor geïntegreerd beheer van bermen en zandwegen, in samenspraak met de bewoners? De gesignaleerde problemen gaan echt niet vanzelf over, dus als u niets doet, staan we hier elk jaar met klachten. U moet er wat mee en wij willen ons daar graag voor inzetten. Daarom vragen wij u:

parkeer deel twee van die nota en ga de komende maanden gezamenlijk in een overleggroep met bewoners kijken wat er aan verbeterd moet worden. Dank u wel.

00:36:28

Voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Dan gaan we door naar de heer Luuk Hoenderken, lid van Dorpsbelangen Noordlaren.

00:36:50

De heer Hoenderken: Ik heb jullie allemaal even een berichtje gestuurd. We hebben als Dorpsbelangen een tweede reactie gegeven. Albert-Jan zou hier ook spreken, maar hij had geen tijd, dus vandaar dat jullie onze tweede reactie kunnen lezen. De eerste zal ik voordragen. We hebben jullie recent een brandbrief gestuurd namens de bewoners en Dorpsbelangen, omdat we ervan uit gaan dat het proces niet op gang komt. Jullie moeten weten wat hier speelt, jullie moeten in het gebied zijn en jullie moeten niet hier zijn. Dat is de simpelste versie. Kijk alsjeblieft eerst, want met deze nota kunnen jullie niets. Dat is de belangrijkste reactie. Ik kan die twee en een halve minuut wel vol gaan maken, maar volgens mij is dit alles wat ik moet zeggen.

00:37:38

Voorzitter: Dat was een korte en bondige inspraak, dank u wel. Dan gaan we door naar Carma Sierts.

00:37:53

Mevrouw Sierts: Nu, zo kort kan ik het niet samenvatten. Ik zal het iets uitgebreider doen. Er ligt een hele mooie Nota Zandwegen. Het belang, de natuurwaarde en de uniciteit zijn goed vastgelegd. Ik wil mijn bijdrage toespitsen op het onderhoud van de zandwegen, want daar gaat het mis. In de nota wordt geen goed houvast gegeven voor dat onderhoud. Alle zandwegen worden als identiek gezien en dat is niet doelmatig. Op de Boerlaan, waar ik zelf woon, heeft een ecologische bermenvolgsysteem gespeeld. De aanleiding was datzelfde pak zand, waar we net even aan gevoeld hebben, van tien centimeter. Die was op de Boerlaan, de Lutsborgsweg en een hele serie wegen gegooid. De weg was daarmee verdwenen, maar de berm ook. De weg was in één keer twee keer zo breed, een tweebaansweg. Na een beetje regen werd het een enorme blubberzooi. We wilden als bewoners ook de berm weer terug, want er werd, toen alles droog werd, heel hard gereden over die tweebaansweg. Toen zijn we lang aan het steggelen geweest met de gemeente, met diverse ambtenaren, maar wij zijn erop uitgekomen dat we als buurt paaltjes hebben geslagen, waardoor die berm weer de kans kregen om wat te herstellen. We hebben daar zaaisel in gestrooid om op te komen.

00:39:18

Mevrouw Sierts: Dat kwam redelijk op, maar toen kwamen de maaiers en halverwege de laan heeft een bewoner ze tegengehouden en ze weggestuurd. Dat patroon heeft zich een paar keer herhaald en de berm kwam niet voldoende terug. Daarbovenop kwamen in de herfst en de winter nog bladblazers. De hele berm is leeggeblazen en het zaaisel was weg et cetera. De berm kwam niet meer terug. We hebben een ophoofje gehad in de buurt als evaluatie voor deze pilot. Alle ideeën zijn meegenomen en het resultaat was dat de paaltjes kort daarna zijn weggehaald, dus de berm is nog steeds verdwenen of uiterst kwetsbaar. Laten we eens even inzoomen op de pilot. Nu zoom ik even uit op het onderhoud als geheel. Wat mij opvalt, is dat het onderhoud op dit moment heel grootschalig...

00:40:14

Voorzitter: Mevrouw Sierts, u bent bijna over uw tijd heen, dus als u tot een afronding wil komen?

00:40:18

Mevrouw Sierts: Ja, dat is goed. Het onderhoud wordt op dit moment door grote machines gedaan - het is al even genoemd - en door mensen die voor het eerst in dit gebied zijn. Voorheen werd het door een compact groepje mensen gedaan die nauwlettend de staat van de zandweg in de gaten hielden en deden wat nodig was op een bepaald moment, als dat ook werkelijk kon. Daarvan leer je en weet je ook dat wat je doet resultaat heeft en dus weer kan of wat ik doe heeft geen resultaat. De grootschalige manier waarop nu wordt onderhoud gepleegd, dat levert schade op aan bomen en aan bermen. Grof maaien met afgeschraapte bermen en een enorme stofzuiger die al het maaisel wegzuigt inclusief alle leven wat in de berm zit, is geen ecologisch beheer. Ik pleit voor kleinschalig onderhoud met lichte machines door een compact team. Investeer dan ook in de ecologische kennis van de mensen die het onderhoud plegen. Dat zit wel bij de ambtenaren die het beleid maken, maar niet bij de mensen die het onderhoud plegen. Op die manier...

00:41:39

Voorzitter: Mevrouw Sierts, u bent door uw tijd heen.

00:41:41

Mevrouw Sierts: Mijn punt is wel gemaakt, denk ik.

00:41:43

Voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Dan gaan we door naar de laatste spreker, de heer Tinus Jeuring.

00:41:58

De heer Jeuring: Goedenavond, mijn naam is Tinus Jeuring. Ik woon in Noordlaren en werk daar in het groen als vrijwilliger bij onder andere de Werkgroep Biodiversiteit. Ik heb een positief verhaal. Wat wij doen, gaat vooral over de bermen langs de zandwegen, maar het werk aan de zandwegen heeft heel veel invloed op de ecologische gesteldheid van de bermen en de biodiversiteit.

00:42:30

De heer Jeuring: Laat me beginnen met een positief verhaal.

00:42:34

De heer Jeuring: Ik hoor van de vorige sprekers dat deel één oké is en dat ze daarmee uit de voeten kunnen, maar het gaat om de uitwerking. De raad gaat niet over de uitvoering, maar ik denk dat de raad wel uitgangspunten kan neerzetten bij deel twee op basis van wat men hier gehoord heeft.

00:42:54

De heer Jeuring: Bermen langs de zandwegen in Noordlaren. Vanuit het dorp Noordlaren lopen drie, in principe prachtige, zandwegen met even prachtige bermen naar het Noordlaarderbos. De bermen bevatten bijzondere flora, dat is al heel lang het geval. Praat je met oudere inwoners, dan hoor je daar mooie verhalen over en over alles wat daar in samenhang gebeurt. Samen met Landschapsbeheer Groningen heeft de Werkgroep Biodiversiteit enkele jaren geleden de aanwezige planten compleet geïnventariseerd. Er was een weelderige plantengroei die echter

flink achteruit is gegaan de laatste jaren. Onder andere de manier van onderhoud aan de zandwegen, het losmaken - flink losmaken, 20 centimeter losmaken - en verbreden hebben grote invloed gehad naast het feit dat er ook bij ons eenmalig flink wat stuifzand op gestort is. Dit is namelijk de afgelopen jaren gebeurd. Ook de frequentie en de manier van maaien heeft grote invloed op de biodiversiteit van de bermen. Daarvoor hebben we ook een schriftelijke inbreng geleverd, die u mogelijk al gelezen hebt. Door veelvuldig contact en overleg met het team in Haren - en dat contact verloopt prima - zijn we tot een afspraak gekomen. Dat houdt in ten eerste dat de gemeente minder vaak maait en dat het maaien gebeurt in overleg. Wij gaan voordat gemaaid wordt of voordat er plannen zijn om te maaien, gaan we samen schouwen. Ik loop met een medewerker van de gemeente erlangs.

00:44:25

Voorzitter: Meneer Jeuring, u bent ook bijna over uw tijd heen. Wilt u tot een afronding komen?

00:44:29

De heer Jeuring: Dat werkt sinds anderhalf jaar goed op één incident na, dat er met een te grote machine werd gemaaid. Die afspraak zou ik ook willen vertalen naar het geheel van de ecologie van zandweg inclusief berm en sloot, zoals in de nota wordt gezegd. Dat mag een voorbeeld zijn voor hoe we als bewoners samenwerken met gemeente en uitvoerders. Dank u wel.

00:44:53

Voorzitter: Dank u wel. Ik dank u allen hartelijk voor uw inbreng. Dan kijk ik even de zaal rond of er naar aanleiding van de verschillende bijdragen al vragen zijn vanuit de fracties aan de sprekers. Ik zie links van mij, één, twee, drie en rechts van mij ook. Ik begin aan de linkerkant bij mevrouw Sloot van de Stadspartij.

00:45:14

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik iedereen heel hartelijk bedanken. Ik krijg een beetje een déjà-vu gevoel - jullie weten vast wat ik bedoel - maar ik vind het ontzettend fijn dat jullie hier zijn komen inspreken. Ik heb een vraag voor de heer Wittenberg. U had het over een 'institutionele mismatch'. Wat bedoelde u daar precies mee? Kunt u dat duiden?

00:45:39

Voorzitter: De heer Wittenberg.

00:45:46

De heer Wittenberg: Wat doe ik fout? Oh, mijn pasje. Sorry, dat staat er niet op.

00:45:51

De heer Wittenberg: Excuses voor het vakjargon. Als je kijkt naar taken binnen de overheid, dan heb je het over de werkprocessen, informatiestromen, de besluitvorming, de zeggenschap, de menskracht, hebben ze de juiste opleiding en niet in de laatste plaats, hoe is de relatie met de omgeving, de instituten, de mensen en de terugkoppelingen daarin, informatiesystemen enzovoort. Al die dingen neem je in ogenschouw als je een taak belegt. Kijken we nu naar Stadsbeheer hoe die scoort met betrekking tot de zandwegen en het onderhoud van de bermen, dan kun je op al die aspecten zeggen dat ze niet goed scoren. Dat heeft mij ertoe gebracht om me af te vragen: hoe komt het dan dat ze dat toch doen en niet overlaten? Dat kon

natuurlijk niet, want in 2019 kregen ze dat mee in de fusie. Er is echter nooit over nagedacht. Er is nooit gedacht over wat is de specifieke taak en hoe kunnen we die beleggen. Het is dus bij mensen terechtgekomen die primair gefocust waren op de stad en dat nog steeds zijn. Daar gaat het ook fout. Is dat een uitleg?

00:47:05

Voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat dit het einde is van uw antwoord op de vraag. Mevrouw Sloot, is uw vraag beantwoord?

00:47:11

Voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende fractie. Ik zag rechts of links van mij...

00:47:16

Voorzitter: Ik ben een beetje in de war. Rechts van mij, mevrouw Pestman van de PvdA.

00:47:20

Mevrouw Pestman (PvdA): Dan kan meneer Wittenberg het makkelijkste direct blijven staan, want dan vraag ik het aan hem. Dank voor het inspreken ook namens mijn fractie. Ik hoor van meerdere mensen: wij willen er graag bij betrokken worden, we willen graag meedoen en meespreken over dat onderhoud. Is dat niet een vorm van pure armoede? Je zou toch zeggen, als het goed gaat, dan kunnen jullie als bewoners van die zandwegen lekker achteroverleunen. Waarom moet iemand die aan de zandweg woont...

00:47:49

Mevrouw Pestman (PvdA): Ik vergelijk het met een patiënt die is geopereerd aan een gebroken been. De orthopeed heeft geopereerd, maar het zelf nog nooit een gebroken been gehad, dus in het vervolg staat die meneer met zijn gebroken been ernaast om tegen de orthopeed te zeggen hoe het verder moet.

00:48:01

De heer Wittenberg: Wij nodigen u graag uit om een wandeling te maken over de zandwegen, dan kunnen we u uitleggen op welke wijze bewoners en organisaties betrokken zijn bij het in stand houden van de kwaliteiten, want daar gaat het om. Soms betekent dat bermen inzaaien, maar vaak betekent het ook een gootje maken. Zoals meneer Jeuring ook heeft verteld, zijn er ook wel structurele samenwerkingen nodig om die cultuurhistorie en die ecologische kwaliteit op peil te houden. Het mooie is dat de bewoners dat heel erg graag doen. Alleen op die manier kunnen we de prachtige lyrische doelstellingen uit deel één overeind houden.

00:48:44

Voorzitter: Mevrouw Pestman, een korte en bondige vervolgvraag in het kader van de tijd.

00:48:48

Mevrouw Pestman (PvdA): Daar houd ik graag rekening mee. Het zou toch eigenlijk...

00:48:51

Mevrouw Pestman (PvdA): Als mensen het voor hun plezier doen en het leuk vinden,

maar de kennis bij de ambtenaren zou zodanig groot moeten zijn dat de inzet van de bewoners niet nodig is.

00:48:59

De heer Wittenberg: Dat is echt onmogelijk, want elke weg is anders dat is ook al gememoreerd en de weersomstandigheden...

00:49:05

De heer Wittenberg: Die kennis kan er niet zijn en daarom is het ook zo mooi dat we dit in het verleden altijd samen hebben gedaan hebben met de mensen die de uitvoering doen. Die zandwegen en dat landschap is van ons allemaal en dat moeten we samen beheren. Dat houdt niet op, zoals in de stad, tussen de rijweg en de stoep of het grasveld. Nee, dat loopt allemaal in elkaar over en daar hebben we gezamenlijk een verantwoordelijkheid voor. Daar moeten de bewoners en de organisaties die daar deskundig in zijn bij betrokken worden, anders verliest de samenleving dit enorm belangrijke cultuurhistorisch erfgoed.

00:49:49

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord, de heer Wittenberg. De volgende fractie, de Partij voor het Noorden.

00:49:55

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Dank ook aan alle insprekers. Goed dat jullie hier allemaal zijn. Het geeft een goed en breed beeld. Wij hebben ook een vraag aan Jan Wittenberg.

00:50:12

Voorzitter: De heer Wittenberg, u mag blijven staan, denk ik.

00:50:14

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ik probeer het een beetje te combineren met Tinus Jeurig die zei: "Wij hebben in Noordlaren een schouw". Hij benadert het heel positief. Dat is een jaarlijkse schouw en dat zal hij dan geregeld hebben. Waarom is het jullie nog niet gelukt om periodiek zo een schouw te doen? Wat is er nu precies voor nodig, zodat jullie straks allemaal - en dat is een vraag voor iedereen - allemaal tevreden zijn? Bijvoorbeeld een periodiek overleg, één of twee keer per jaar. Geef nog eens wat suggesties.

00:50:44

De heer Wittenberg: De bewoners en de werkgroepen staan te trappelen om mee te doen. Echter, als u het leest, dan staat er ook dat het puur een ambtelijke aangelegenheid is en als u het niet bevalt, dan gaat u maar naar het loket - dat digitale loket - en daar kun je dan aangeven hoe het moet. Dat heb ik natuurlijk ook geprobeerd, maar op de Onnereschweg is geen adres en dan kan het helemaal niet ingevoerd worden in dat systeem. Zo zijn er een hele trits van zaken die je eerst met elkaar moet afstemmen. Het is dus niet simpel zo gaan we het doen. Er moet overleg komen om wederzijdse kennis uit te wisselen en tot werkafspraken te komen. Dat is ook wat wij aan u vragen: parkeer dat deel twee en neem de tijd om deel twee op orde te krijgen in overleg met de betrokkenen. Dat kan en daar is ook helemaal geen haast bij, die Onnereschweg ligt er duizend jaar en die zal er nog wel even liggen. Laten we dat eerst met elkaar proberen goed te doen.

00:51:59

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat de heer Jeuring ook een toevoeging wil doen.

00:52:04

De heer Jeuring: Ja, ik spreek in de microfoon van Jan Wittenberg. Even een misverstand opruimen. Meneer Pestman, de schouw die wij hebben gaat over de bermen en dan specifiek het maaien. We hebben dus afspraken over het maaien: wordt er gemaaid en hoe wordt er gemaaid. Soms is het niet nodig dat er gemaaid wordt om de bloemetjes te ontzien enzovoort.

00:52:25

Voorzitter: De heer Van der Laan, is uw vraag beantwoord?

00:52:28

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Niet helemaal. Hoe ziet dat overleg er dan uit en wat maakt dat...

00:52:35

Voorzitter: Dat is een brede vraag. Ik geef de heer Wittenberg nog even de kans om een antwoord te geven, maar dan wil ik doorgaan naar de andere fracties om hun vragen te stellen.

00:52:42

De heer Wittenberg: Het is zo jammer van al die kennis en al die betrokkenheid. Al vier jaar ligt er een Nota Zandwegen van de Stichting Landelijk Gebied, samengesteld met een hele groep mensen. Daar is niets mee gedaan. In al die vier jaar en de laatste drie jaar heeft men aan die nota gewerkt, is er geen overleg geweest. Ja, één keer aan het begin mochten we even vertellen wat er wat ons betreft aan de orde was. Zo een proces steek je toch zo in dat je halverwege de rit en in ieder geval aan het eind met elkaar in een workshop of een conferentie-achtige setting iets gaat vieren. We willen met elkaar in het landelijk gebied die waarde overeind houden en dat moet in samenspraak in een conferentie of een werkgroep. Aan deel twee mankeert zoveel dat wij denken dat er toch wel meerdere vergaderingen nodig zijn om dat op een rij te krijgen en daar een antwoord op te formuleren, in gezamenlijkheid.

00:53:46

Voorzitter: Dank u wel voor uw beantwoording. Dan ga ik door naar de fractie van de VVD.

00:53:51

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Dank ook aan alle insprekers voor jullie verhaal. Ik heb ook aan meneer Wittenberg een vraag. Ik heb een drietal vragen trouwens, waarvan de eerst aan meneer Wittenberg. Volgens de gemeente wordt er nog steeds hetzelfde zand gebruikt als destijds in de gemeente Haren. Ook van dezelfde afnemer, maar u zegt volgens mij dat dit niet waar is of tenminste dat ander zand gebruikt wordt. Kunt u dat iets meer toelichten?

00:54:15

De heer Wittenberg: Kijk, je hebt tien soorten zand of 20 of 30, afhankelijk van de website die je raadpleegt. Vroeger werd woudzand gebruikt. Dat is zand wat uit de bovenste laag komt en met een machine wordt afgegraven; niet gezogen zand. Dat

bevatte veel leem, omdat de Hondsrug zich kenmerkt door leemlagen. Als je dus veel leem toepast, dan kit dat. Nog beter is...

00:54:42

De heer Wittenberg: Dan wil ik even dat zakje.

00:54:50

Voorzitter: Heeft iemand het zakje?

00:54:51

De heer Wittenberg: Eén van de bijdragen was van professor Henny Groenendijk, de provinciaal archeoloog. Hij heeft zijn hele carrière in dat zand gestaan, dus hij weet waar hij het over heeft. Keizand, ik heb het ook meegenomen. Dat is grof materiaal door verwerking. Het is nu wel erg ingeklonken, maar normaal gesproken breng je dat aan en dan vormt zich een mooie stevige zandlaag met een hoog leemgehalte. Daar hoeft je dus veel minder onderhoud aan te doen. Dat keizand is heel moeilijk verkrijgbaar tegenwoordig, omdat er minder gegraven wordt. Daarom zegt Henny Groenendijk ook dat je daar waar gegraven wordt, moet kijken of er nog goed zand te vinden is en dan daar een depot van aanleggen. Dat is zo de veelheid aan aspecten die hier spelen, die je alleen in gezamenlijkheid voor elkaar bokst.

00:55:54

Voorzitter: De heer Heiner, kunt u ook nog de volgende vragen van de VVD-fractie stellen. Dan kunt u zo meteen even aansluiten op de beantwoording.

00:56:04

De heer Heiner (VVD): Ik heb een vraag aan Jan Schuurmans. Welk idee heeft u over hoe het onderhoud beter zou kunnen? Kunt u misschien ook nog toelichten wat er volgens u veranderd is na de herindeling met Haren?

00:56:25

De heer Schuurmans: Ik zei al, ik weet ook niet precies hoe het moet. Ik woon er nog maar 40 jaar. Ik heb daar wel ideeën over. Zand, het soort zand, momenten waarop je dingen doet. Vanochtend op de weg 'kling klong kloeng' een heel groot geel bord: "Hoge Herenweg 21 februari gesloten van acht tot zestien uur".

00:56:54

De heer Schuurmans: Dan weet je het dus, over twee weken is het mooi weer en twee weken daarna ook nog. In februari gaan ze dus de weg ploegen en schaven en ik hoop weer mooi bol leggen, maar dat is niet het moment. Dat soort groot onderhoud, dat doe je...

00:57:17

De heer Schuurmans: Tenminste, ik neem aan dat ze dat gaan doen. We hebben nog geen brief gehad. Meestal krijgen we ook een brief, hoor. Dat komt waarschijnlijk nog, maar dat soort groot onderhoud dat doe je op het moment dat je er redelijk zeker van kunt zijn dat er een droge periode aankomt. Dat is volgens mij niet half februari. Dat soort dingen, daar weten wij als aanwonenden natuurlijk het nodige van en daar wist Gemeentewerken Haren het nodige van. De tweede vraag was?

00:57:46

De heer Heiner (VVD): Ik denk dat u die misschien al heeft beantwoord, want de

tweede vraag was: wat is er volgens u veranderd na de herindeling? Volgens mij is dat de kennis verloren gaat.

00:57:55

De heer Schuurmans: De kennis en zijn verwaterd. In ieder geval, de mensen zijn er niet meer of ze zijn er wel en ze doen dingen waarvan ze zelf zeggen, ik weet niet wat ik nu doe. Het gaat niet goed. Wat zeg je?

00:58:15

Voorzitter: In het kader van de tijd, we lopen erg uit en we hebben straks ook nog een debat.

00:58:21

De heer Schuurmans: Luuk had heel kort gesproken.

00:58:25

Voorzitter: Dan geef ik ook de heer Van der Kellen, die zonet wilde bijdragen, het woord.

00:58:29

De heer Schuurmans: Doe maar, Luuk.

00:58:31

Voorzitter: Als u nu wil bijdragen, dan kan dat nu. Graag kort en bondig.

00:58:36

De heer Hoenderken: De overgang van Haren naar Groningen, de meneer op de trekker werd verteld, er kwam iemand naast hem staan: " Zo moet het gebeuren, zo moet je het doen". Dat was de man met de kunde en hij zit nu ziek thuis. Het is heel simpel, als je andere mensen in het veld gaat zetten en laat zeggen, zo moet je het doen, dan gaat het mis. Zodoende liggen alle zandwegen er nu belabberd bij. Mensen zitten ziek thuis of zitten op een andere functie en hebben er geen zin meer in. Zij hebben geen zin meer in het onderhoud wat er nu moet gebeuren. Zij zien het ook niet meer zitten wat ze moeten gaan doen. Er worden mensen bijgehaald, hoe moeten we het gaan doen? Met een machientje en dan moet je het gaan aanrollen. Dat hoeft helemaal niet. De simpele vorm, zorg dat het water van de weg af komt en dan ben je klaar. Het staat ook in mijn betoog. Kijk het even na en zoek het goed uit.

00:59:28

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Kellen, als u ook nog een korte bijdrage heeft aan de beantwoording...

00:59:37

De heer Van der Kellen: Ik heb enige ervaring in het verleden met het onderhoud van zandwegen in Haren. Ik ben namelijk 20 jaar sectorhoofd Grondgebiedszaken van de gemeente Haren geweest. Ik had een paar opzichters die maar twee woorden nodig hadden en dan wisten ze wat ze moesten doen. Zij deden dat voornamelijk ook uit zichzelf, dat was geen enkel punt. Die mensen wisten het. Zij hadden ook medewerkers die dat deden en die wisten ook wat ze moesten doen. Nu komen we op de zandwegen aannemers tegen uit Friesland. Die hebben mensen aan het werk die " no English" niet eens Nederlands praten, maar ook geen Engels, dus wat moet je ermee?

01:00:17

Voorzitter: Dank u wel voor uw korte inbreng. Dan gaan we door naar de laatste vraag van de fractie van de...

01:00:22

Inspreker: Ik wil graag...

01:00:24

Voorzitter: Excuus, maar in het kader van de tijd ga ik echt door naar de volgende vraag van de VVD.

01:00:29

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik had nog een vraag aan Karma Sierts over de paaltjes die geslagen zijn, want ik schrok er toch een beetje van dat inwoners zelf paaltjes moeten slaan. Is dat omdat de gemeente weigert het te doen of is het in overleg gegaan? Hoe is dat precies gelopen?

01:00:46

Mevrouw Sierts: Dat is in overleg gegaan. De beginpaaltjes hebben ze zelf geslagen. Ze vonden het allemaal erg veel werk en toen hebben wij als buurt gezegd, wij willen ook wel de handen uit de mouwen steken. Het was coronatijd, dus wij vonden dat een leuke activiteit en het heeft goed gedaan voor de buurt.

01:01:05

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Er zijn nog fracties die vragen hebben. Ik zie dat D66 ook een vraag heeft. Het CDA en GroenLinks nog. Ik geef eerst D66 het woord, dan het CDA en dan GroenLinks.

01:01:19

Mevrouw Gietema (D66): Dank, Voorzitter. Het is veel over zand gegaan en het onderhoud. Wellicht volgen daar nog andere vragen over. Ik vroeg me af hoe het met de...

01:01:28

Mevrouw Gietema (D66): In de nota staat ook iets over dat er steeds meer gebruikers zijn in het gebied, die daar komen wandelen, fietsen of genieten van het mooie wat net allemaal is benoemd. Ik vroeg me af en ik weet niet precies wie de vraag kan beantwoorden, maar in hoeverre dat ook een zorg voor jullie? Ik hoor heel veel zorgen over het onderhoud, maar in hoeverre is ook de toename van het aantal mensen wat daar recreëert een punt van aandacht voor u?

01:01:59

Voorzitter: Mevrouw Gietema, aan wie is uw vraag gericht?

01:02:02

Mevrouw Gietema (D66): Het gaat heel erg veel over onderhoud. Dit is een ander punt, maar ik wil heel graag weten van de sprekers hoe zij naar het gebruik van het gebied kijken. Of dat ook een probleem is.

01:02:15

Voorzitter: De heer Wittenberg.

01:02:21

De heer Wittenberg: Dat landelijk gebied van Haren, daar mag Groningen heel erg

trots op zijn. Daar komen bijna elke dag duizenden mensen recreëren. Die druk is enorm toegenomen. Daar moeten we niet al te moeilijk over doen, want het is wel ons landschap. Het is van ons, alle Groningers en ook mensen van daarbuiten. Primair moeten we die recreatieve druk kunnen opvangen. We zijn geen park, we gaan geen hekjes plaatsen, we gaan geen borden plaatsen - er staan er al veel te veel - maar er moet wel nagedacht worden, met name over die recreanten die met de auto komen. Dat zijn er namelijk nu veel en die parkeren op plaatsen die daar niet geschikt voor zijn. Hoe je dat moet regelen is niet eenvoudig en daar gaat die nota geheel aan voorbij, maar daar moet natuurlijk veel meer kennis en gezamenlijkheid in gebracht worden. De wandelaars, de fietsers, de menwagens en de ruiters, dat is natuurlijk allemaal geen probleem. Hoewel ze wel met die paarden de wegen kapotslaan, maar dat is een ander verhaal. Natuurlijk, die autodruk moet teruggebracht worden. Hoe? Dat is een ingewikkelde zaak, misschien met parkeerplekken. Daar willen we graag over in gesprek. Dat kun je alleen gezamenlijk doen, zoals we eerder ook al hebben betoogd. Dat doe je niet vanaf een tekentafel.

01:03:56

Inspreker: [onhoorbaar]

01:04:03

Voorzitter: Graag via de microfoon, als u iets wil inbrengen.

01:04:05

De heer Wittenberg: De motorrijders is inderdaad ook nog weer een ander verhaal. Daar gaan we nu niet over in discussie, maar ook daar zijn oplossingen voor.

01:04:23

Voorzitter: Dank u wel.

01:04:28

De heer Leffers: Als ik gebruik maak van de openbare zandweg - nogmaals waar je wettelijk 60 mag rijden, tenzij anders aangegeven - word ik heel vaak tegengehouden door een wandelaar die daar verdwaald is, want het is een weg en geen wandelpad. Dan raak je in discussie over wie daar gebruik van mag maken. Het worden er steeds meer, dus de discussies worden ook steeds langer. Ik denk dat het ook iets is voor de gemeente om die bewustwording eens een keer op gang te brengen bij die wandelaars die op een openbare weg lopen, waar ik gebruik van mag maken. Dank u wel.

01:05:08

Voorzitter: Dank u wel voor uw beantwoording. Mevrouw Amrut van het CDA.

01:05:15

Mevrouw Amrut (CDA): Dank u wel, Voorzitter. Jullie geven allemaal volgens mij, misschien op een enkeling na, aan dat het onderhoud niet goed is en dat dit al heel lang zo is. In een eerdere reactie gaf het college aan dat ze dat beeld niet deelden. Het college zei dat het door de slechte weersomstandigheden kwam. Ik vroeg me af hoe jullie hiernaar kijken. Ik weet niet wie de vraag kan beantwoorden, maar misschien Luuk.

01:05:44

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:05:53

De heer Jeuring: Ik kan heel makkelijk zijn. Vroeger liep de weg rond, maar de as van de weg, dus waar je overheen kijkt, volgde ook wel ongeveer het landschap. Tegenwoordig volgt de as van de weg niet meer het landschap, maar volgt alle kuilen die er ondertussen zijn. Je blijft continu door alle kuilen gaan als autogebruiker, maar daardoor blijven er ook plassen staan en daardoor kan het water niet meer van de weg af. Vroeger hoorde bij het onderhoud ook bijvoorbeeld een sloot onderhouden en zorgen dat het water kan afvoeren. We krijgen een stukje klimaatverandering. We krijgen meer water, dus dat betekent ook dat je daarvoor moet bufferen. Je moet nadenken over hoe ga je dat doen. Er staat nergens beschreven in zo een nota hoe daarover nagedacht moet worden. Je kijkt namelijk van sloot naar sloot en het is niet alleen de weg en de berm zit daar tussenin. Hoe smaller je de weg maakt, dus hoe mooier je de weg maakt, hoe meer berm je overhoudt, dus hoe meer kans op biodiversiteit. Het is heel simpel, daar staat niets over in de nota.

01:06:53

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Kellen.

01:07:00

De heer Van der Kellen: Het wegonderhoud van de zandwegen...

01:07:02

De heer Van der Kellen: Er zitten nu allemaal in de lengte van de weg steeds van dat soort kuilen in. Die trokken we vroeger met een grader weer in één niveau en we schaafden het bol. Nu kwam het voor dat de schaaaf kapot was. Dan moest er een nieuwe schaaaf besteld worden en dat duurde driekwart jaar, dus gebeurde er aan het schaven helemaal niets. Wat we in de gemeente Haren deden, dan leenden we een schaaaf van de burens. Dat gebeurt niet, dus het is maar net hoe je ermee omgaat.

01:07:40

Voorzitter: Dank voor uw beantwoording. Dan ga ik door naar de fractie van GroenLinks, als ze nog vragen hebben. Ik denk dat het ook de laatste fractie is, voordat we over kunnen gaan naar het debat.

01:07:49

De heer Sietsma (GroenLinks): Ik had de motorrijders willen vragen hoe zij aankijken tegen recreatief medegebruik, maar ik denk dat ik het antwoord al heb gehoord zonet. Ik heb nog wel een vraag over die plaatjes die wij kregen. Die staan voor een deel ook in de nota. Ik heb ambtelijk nagevraagd hoe ze daarmee omgaan en ik krijg als antwoord: "Alle zandwegen zijn verschillend - in tegenstelling tot wat ik u net hoor zeggen - en we kijken naar de context, naar het actueel gebruik van een weg over wat een wenselijk beeld is". Ik vraag me een beetje af waar u op baseert dat dit de uitkomst per definitie is. Ik begreep ook dat inwoners zelf hebben gevraagd om een systematiek die voor inwoners inzichtelijk is, zodat zij kunnen meedenken en beoordelen hoe de gemeente omgaat met het beheer van de zandwegen. Ik vind het een beetje een ongemakkelijk verschil van inzicht, als ik van ambtenaren iets anders hoor dan van u.

01:09:11

Voorzitter: Wil u tot een afronding van uw vraag komen, meneer Sietsma?

01:09:12

De heer Sietsma (GroenLinks): Ik weet niet wie zich geroepen voelt. Het maakt mij niet zoveel uit. Iemand die daar wat over kan zeggen, is welkom.

01:09:23

Voorzitter: Ik zie dat de heer Wittenberg al staat en de vragen wil beantwoorden via de microfoon. Dank u wel.

01:09:33

De heer Wittenberg: Dit was door mij ingebracht. Het enige wat ik hiermee probeerde te laten zien, is dat naarmate je meer begroeiing krijgt, de dienst Stadsbeheer dat beoordeelt als slecht en er dus mensen op afstuurt om die begroeiing te verwijderen. Het is categorie D-gevallen en we streven op zijn minst naar B, maar beter is A en nog beter is A-plus. Die wegen moeten dus breed en zanderig. Dat staat hier en dat staat in de nota. Je kunt natuurlijk van de mensen die hiermee op pad gestuurd worden niet verwachten dat ze dan zelf denken, maar dat klopt niet. Die hele CROW-methodiek moet van tafel en zo snel mogelijk en daarom moet deel twee geparkeerd worden. Is dat een antwoord?

01:10:22

Voorzitter: Dank u wel voor uw beantwoording. Is uw vraag beantwoord?

01:10:28

De heer Sietsma (GroenLinks): Volgens mij lees ik in de nota dat het streefbeeld niveau C is, maar lees ik ook dat elke zandweg verschillend is en dat er afhankelijk van actueel gebruik en de context beheerd wordt. Ik begrijp niet zo goed waarom u dat niet leest. Ik heb die plaatjes ook gezien, hoor. Ik dacht ook, als het zo moet, dan gaan we de verkeerde kant op. U leest echter iets anders.

01:10:55

De heer Wittenberg: We lezen hetzelfde...

01:10:56

Voorzitter: De heer Wittenberg.

01:10:57

De heer Wittenberg: Echter, dan vraag ik me af waarom ze er nog in staan. Dit is natuurlijk waar de uitvoerders mee aan de slag moeten. Zij moeten een richtlijn krijgen en dit is de richtlijn die de gemeente meegeeft in de Nota Zandwegen deel twee.

01:11:13

Voorzitter: Dank u wel voor uw beantwoording. Dan sluit ik nu het gesprek af met de insprekers. Dank u wel voor uw inbreng. We gaan nu over naar de raad. Er is mij zonet verteld dat straks om acht uur een andere sessie plaatsvindt en dat een paar woordvoerders daarheen moeten. We kennen de 'drill'. De eerste termijn is voor vragen aan het college en tweede termijn is voor het debat. Ik wil nu even weten wie vragen aan het college heeft en dan geef ik eerst het woord aan de fracties die straks weg moeten voor de andere sessie. CDA.

01:11:51

Mevrouw Armut (CDA): Voorzitter, dan toch eerst een vraag daarover, want ik moet

inderdaad straks ook naar de volgende sessie over boa's. Ik vind dit echter ook wel heel belangrijk om bij te wonen. Hoe zit dat? Moeten wij dan een keuze maken?

01:12:04

Voorzitter: Ik kijk even naar de griffie.

01:12:18

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Zal ik mijn best doen om te kijken of er animo is om die andere sessie om half negen te laten beginnen?

01:12:30

Voorzitter: Ik stel voor dat we wel doorgaan met de eerste termijn, dus met de vragen aan het college. Welke fracties hebben nu al gelijk vragen aan het college. Partij voor de Dieren.

01:12:40

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Ik heb twee vragen. In de stukken wordt uitvoerig gesproken over de toegenomen verkeersdrukte op zandwegen niet alleen van recreanten, maar ook van bezorgdiensten. Nu heb ik even gekeken en het viel me op dat in heel Glimmen, Onnen en Noordlaren geen enkel PostNL-, DPD- of GLS-pakketpunt is. Daarvoor moeten inwoners naar Haren. Nu, dan zou ik het ook thuis laten bezorgen. Kan het college in overleg met bezorgdiensten over de mogelijkheid om bijvoorbeeld pakketkluisen te plaatsen in de dorpen, zodat er minder pakjesbezorgers over die zandwegen hoeven? Mijn tweede vraag is: in één van de ingezonden brieven wordt gesteld dat voor bepaalde zandwegen die grens van 30 kilometer per uur eigenlijk nog steeds te hard is. Hoe staat het college daartegenover om op bepaalde wegen, waar dat nodig is, de snelheid te begrenzen tot stapvoets, dus vijftien kilometer per uur, net als op woonerven?

01:13:27

Voorzitter: Dank u wel. De volgende fractie, de VVD.

01:13:31

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik heb een vijftal vragen. Is het onderhoud volgens de wethouder verslechterd na de herindeling? Kan de wethouder reageren op het 'zandverhaal'? Laat ik het maar even zo noemen. Is er inderdaad minder goed zand neergelegd? Kan er onderzocht worden of het zand wat op de zandpaden ligt ook echt het juiste zand is door bijvoorbeeld een sample te nemen of het de juiste dichtheid is en de juiste leemverhouding heeft? Is het misschien mogelijk om het keizand wat meneer Wittenberg aangaf te gebruiken? Kan de wethouder reageren op de ontevredenheid van de inwoners over de zeggenschap die zij hebben gehad? Is de wethouder tevreden over de vorm van participatie tot nu toe? Ziet de wethouder kansen om expertise van inwoners beter in te zetten? Zouden inwoners bijvoorbeeld mee kunnen doen met de periodieke schouwen zoals meneer Tinus Jeuring doet met het maaien van de bermen. Klopt het dat de bermen jaarlijks worden omgeploegd waardoor ecologische structuren worden vernield?

01:14:30

Voorzitter: Dank u wel. Volgende fractie, de PVV.

01:14:33

Mevrouw Blauw (PVV): Even een korte vraag over het financiële gedeelte. Wij kunnen helemaal geen enkele financiële paragraaf vinden. Onze vraag is: wat gaat de uitvoering van deze nota kosten? We kunnen niet zien wat de verschillende maatregelen voorgesteld door B & W als gevolg hebben, zowel financieel niet als qua inzet van personeel.

01:14:51

Voorzitter: Dank u wel. Student en Stad.

01:14:56

De heer Swets (Student en Stad): Dank, Voorzitter. Ik hoor en lees een enorme bereidheid van inwoners om samen met de gemeente die ecologie te bewaken, maar toch huren we vanwege het gebrek aan kennis binnen de organisatie externe bureaus uit bijvoorbeeld Brabant in. Kunnen we de kennis van onze inwoners niet bundelen om ook het kennisniveau binnen de gemeente te vergroten, zodat we geen dure externe experts meer hoeven in te huren?

01:15:20

Voorzitter: Dank u wel. Het CDA.

01:15:23

Mevrouw Armut (CDA): Dank u, Voorzitter. Een drietal vragen. Is het college nog tevreden met de manier waarop bewoners worden meegenomen in het beleid na het horen van deze insprekers en het lezen van hun bedenkingen? Vindt het college het op deze manier echt bottom-up, zoals ze stelt? Hoe reflecteert het college op haar eigen rol, als ze hoort dat bewonersorganisaties en omwonenden al jaren aangeven niet in gesprek te komen met de gemeente? Hoe reflecteert het college op de huidige staat van de zandwegen? Vindt het college dat het onderhoud nog steeds niet slecht is na het horen van al deze verhalen? Wijdt het college de slechte staat nog steeds aan het slechte weer?

01:15:56

Voorzitter: Dank u wel. De Stadspartij.

01:15:59

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dank u wel. Wij hebben ook een aantal vragen. Ten eerste over het meldpunt en het loket. Waarom niet in de lijn van de oude gemeente Haren, de korte lijntjes? Dit is ons namelijk beloofd. Wat kost het als we het weer zouden terugbrengen naar die korte lijntjes en als we ook weer de oude expertise terughalen? Eén van de insprekers had het over materiaal uit andere gemeenten halen. Waarom is er niet met de buurgemeente overlegd of gevraagd om daar materieel te lenen of te gebruiken? Dat is kleiner en ook beter te gebruiken. Verder zou ik graag willen weten hoe u reflecteert op al deze insprekers die het gevoel hebben dat in vijf jaar tijd heel veel stuk is gemaakt wat heel goed was?

01:16:55

Voorzitter: Dank u wel voor uw vragen. De vragen van de Partij voor het Noorden.

01:17:00

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Eerst even een punt van orde. Wij willen dit debat wel voldoende gevoerd kunnen hebben en we

dreigen nu toch wat in tijdnood te komen. Ook de publieke tribune zegt: "Waarom die haast?" Er wordt zelfs gezegd en dan maak ik al een overstapje naar mijn eerste vraag, het opschorten van deel twee van de nota. Wat is daar mis mee? Kan het college daarmee instemmen om dan bijvoorbeeld ook een financiële paragraaf toe te voegen en een paragraaf over auto's en motoren en een participatieparagraaf et cetera, zodat je het echt vervolmaakt? Mijn tweede vraag is een reactie op de insprekers en dan met name op de kritische insprekers over de participatie. Is het mogelijk om een seminar of symposium te organiseren waar al die partijen bij elkaar komen en hun zegje kunnen doen? Meer da hun zegje kunnen doen en dat je dan ook een start maakt voor een serieus vervolg. We hebben gezien dat dit wel kan in Noordlaren met een schouw. Zo zouden er wel meer schouwen kunnen plaatsvinden. Het kan dus wel. Er is hoop dat het kan. Misschien hebben we een valse start gemaakt, maar laten we toch alsjeblieft proberen dit dossier tot een goed eind te brengen. Tot zover.

01:18:19

Voorzitter: Dank u wel voor uw vragen. D66.

01:18:20

Mevrouw Gietema (D66): Dank, Voorzitter. Veel vragen zijn al volgens mijn voeten weggemaaid. Er zijn nog een aantal vragen over voor het college. Allereerst ingaand op die mismatch en ook wat mevrouw Sloot aangaf: in hoeverre heeft het college ook de afgelopen jaren de samenwerking met bijvoorbeeld de gemeente Tynaarlo en Aa en Hunze onderzocht? Er wordt nu gewerkt met een extern bedrijf met groot materieel, terwijl naburige gemeenten die kennis en expertise hebben en ook de materialen. Ik ben heel erg benieuwd hoe dat mee is genomen of mee is gewogen de afgelopen jaren en in hoeverre dat kansen biedt voor vraagstukken die hier vandaag liggen. Daarnaast een vraag over het landelijk gebied, het ecologisch beheer. Er komt ook een landschapsvisie aan over een aantal maanden hier in de raad. Daarin wordt niet zo zeer over het stadse deel gesproken, maar over de bredere landschapsvisie. Wat D66 betreft raakt dat ook heel erg dit onderwerp, dus ik vroeg me ook af hoe deze twee stukken zich tot elkaar verhouden met betrekking tot beleid, maar ook tot uitvoering?

01:19:30

Voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat dit alle vragen zijn aan het college. Dan geef ik nu...

01:19:35

Voorzitter: Oh excuus, GroenLinks nog.

01:19:38

De heer Sietsma (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Twee concrete vragen. Hoe kijkt de wethouder aan tegen deelname van inwoners in de coördinatiegroep? Ik vind de nota nog niet helemaal concreet over de zandwegwandelingen. Is het college concreet van plan om die twee keer per jaar te organiseren?

01:20:01

Voorzitter: Dank u wel. Dan denk ik dat we nu tot alle vragen zijn gekomen. Ik kijk even naar achteren aan wie van het college ik het woord mag geven. We beginnen eerst bij wethouder De Wrede.

01:20:12

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. Vaak zit een wethouder hier alleen en vanavond zitten wij hier met zijn tweeën. Het onderwerp zandwegen valt in principe onder mijn portefeuille. Gaandeweg kwamen we er achter dat beheer een heel belangrijk onderdeel hiervan is. Het is een beetje een co-product geworden, ondanks dat mijn foto de nota mag sieren. Ik wil in eerste instantie wel alle insprekers alvast bedanken voor hun bijdrage. Er ontstaat nu een beetje een beeld, alsof wij ons tot elkaar zouden verhouden als - hoe moet je dat zeggen? - kemphanen of katten en muizen. Daar wil ik graag afstand van nemen, want ik ben enorm blij met uw betrokkenheid en uw liefde voor het gebied en ook met uw input en andere werkzaamheden. Dat lijkt me even een belangrijke opmerking om mee te beginnen. Dan zal ik ingaan op een aantal dingen waar de fracties zojuist om hebben gevraagd. Ik begin met de Partij voor de Dieren. Niet ergens om of zo, maar gewoon in chronologische volgorde, zoals dat zonet ook is gebeurd.

01:21:37

Mevrouw De Wrede: De heer Pechler zei het één en ander over de toegenomen verkeersdruk van bezorgdiensten en of er ook iets mogelijk is met betrekking tot het plaatsen van kluisjes als afhaalpunt in de dorpen. Dat zijn we inderdaad op dit moment aan het onderzoeken en we hebben goede hoop dat we zoiets kunnen gaan neerzetten. Dan dat 30 kilometer per uur soms nog te hard zou zijn. Ja, dat is inderdaad niet helemaal stapvoets, maar als we in dit gebied onderscheid willen maken tussen 30 kilometer en vijftien kilometer, daar wordt het wel heel erg ingewikkeld en moeten we ook heel veel borden plaatsen. In principe, dat is ook een beetje meer in het algemeen, is dit per definitie een gebied waar mensen komen, uiteraard voor de recreatie, maar ook omdat ze van A naar B willen. De oorsprong van dit gebied is dat het een weg is. Op het moment dat je iets helemaal gaat afsluiten, dan haal je de essentie van het gebied weg, zoals het ooit is ontstaan. Dit gezegd hebbende, is het natuurlijk wel zo dat de huidige vervoersmiddelen een hele grote druk leggen op waarden die wij in dit gebied heel erg belangrijk vinden, zoals de ecologie en wat we ook hebben opgeschreven in deze nota. Daar zit hier en daar dus wel een beetje spanning tussen. Ook dat we hebben gezegd dat we niet willen dat het autoverkeer toeneemt en dat we tegelijkertijd willen dat het gebied wel toegankelijk is voor iedereen, juist om hiervan te genieten.

01:23:26

Mevrouw De Wrede: Even kijken, dan ga ik verder. De manier waarop deze nota is ontstaan - de Partij voor het Noorden maakte daar een opmerking over, maar ook de VVD - en hoe tevreden wij zijn over het participatieproces, zoals dat heeft plaatsgevonden. Wij hebben uiteraard gebruik gemaakt van de Nota Zandwegen, zoals die door de Stichting Landelijk Gebied Haren ooit is opgesteld; een heel fraai document. Daar zijn we mee begonnen, toen we nog geen eigen nota hadden. Aan het begin van het opstellen van deze nota zijn we gaan praten met inwoners en met organisaties. Naar aanleiding van die rondes hebben we een eerste nota opgesteld. Daar heeft men vervolgens weer zienswijzen op kunnen indienen en de verslaglegging daarvan zit erbij. Als u zegt dat het een foute start is, dan wil ik mij daarvan distantiëren. Ik denk dat we deze nota heel zorgvuldig hebben opgesteld. Inderdaad, na drie jaar mocht dat natuurlijk ook wel. Ik ben tevreden over het proces dat wij hebben doorlopen.

01:24:51

Mevrouw De Wrede: Mevrouw Blauw van de PVV had het over dat de uitwerking van de financiën niet in de nota is opgenomen. Dat klopt inderdaad, dat zit er niet bij, want dat lossen wij op binnen de diverse begrotingen. Het is een beetje mobiliteit, het is een beetje recreatie en het gaat over landschap. Daar bestaan verschillende programma's voor en het valt binnen die programma's. De vraag van de Partij voor het Noorden heb ik geloof ik hiermee ook wel afgehandeld. D66 vroeg naar de landschapsvisie en hoe verhoudt zich dat hiertoe. Er is natuurlijk een hele grote overlap. We hebben net de Agenda Landelijk Gebied naar buiten gebracht en we zijn op dit moment bezig met de landschapsbiografie. Op basis van de landschapsbiografie, wat een beschrijving is van de landschappen die wij in onze gemeente hebben, hoe die tot stand zijn gekomen en wat belangrijke elementen daarin zijn, stellen wij een landschapsvisie vast. Dat zijn de waarden die we meenemen in de nieuwe omgevingsvisie. Om terug te komen op uw vraag, wat is de verhouding daartussen? Een heel aantal dingen die wij hierin hebben benoemd, waarom wij dit heel belangrijk en een heel mooi gebied vinden, zullen inderdaad ook terugkomen in zowel die landschapsbiografie als in die landschapsvisie. Volgens mij heb ik nu op de meeste vragen...

01:26:46

Mevrouw De Wrede: Ik zie een hand.

01:26:49

Voorzitter: Voordat ik overga naar de vervolgvraag van de VVD, doe ik even de mededeling dat de volgende sessie omtrent de boa's iets later begint. Dat is om vijf voor half negen, dus we hebben nog wat meer ruimte om het debat goed te kunnen voeren. De VVD.

01:27:09

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Voorzitter, ik vroeg of de wethouder kon reageren op de ontevredenheid van inwoners over de zeggenschap die ze hebben gehad. De wethouder reageert erop en legt nogmaals het hele participatietraject uit. Daarmee geeft u dus geen antwoord op de ontevredenheid van de insprekers. Kunt u dat alsnog doen?

01:27:28

Voorzitter: Wethouder De Wrede.

01:27:31

Mevrouw De Wrede: Ik zal proberen daar iets over te zeggen. Wat hier ook meespeelt, is natuurlijk de herindeling. Dat is wel een beetje het grote woord dat hierboven hangt. Uiteraard zijn de processen in een grote gemeente anders dan in een kleinere gemeente. Dingen zijn minder makkelijk te regelen. Ik kan me heel goed voorstellen dat dit moet wennen en dat het niet prettig voelt. Ik denk dat ik voor de rest dit antwoord bij mijn buurvrouw laat.

01:28:17

Mevrouw De Wrede: Je moet daar ook gebruik van maken.

01:28:19

Voorzitter: Dan is dit het moment om wethouder Wijnja het woord te geven voor de beantwoording van de overige vragen.

01:28:28

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Gelukkig loopt mevrouw De Wrede niet weg, dus volgens mij kunnen er nog vragen aan haar gesteld worden. Het is misschien wel goed om eerst even te reageren op alle vragen die gesteld zijn over beheer en ook voor een deel over hoe we de communicatie vormgeven. Het ging even specifiek over het loket. Ik ga mijn best doen, want ik moet er wel eerlijk bij zeggen, dat er bij tijd en wijle ook enorm technische vragen worden gesteld. Ik ga mijn best doen om zo ver mogelijk te komen.

01:28:54

Mevrouw Wijnja: Laat ik ten eerste zeggen, dat het ongelooflijk belangrijk en fijn is dat er zoveel mensen zijn die hier inspreken. Dat is ook iets wat we in het proces naar de oplevering van deze nota hebben gezien; er is enorm veel liefde voor het gebied en er is enorm veel kennis over het gebied. Daar hebben we - zeg ik dan maar even plat - ook dankbaar gebruik van gemaakt. Het beeld ontstaat hier bij tijd en wijle dat dit niet zo is geweest, maar wij zijn als gemeente in ieder geval heel blij met de input die er is geweest vanuit inwoners, maar ook vanuit de Stichting Landelijk Gebied Haren. Ik herken me dus ook niet in het beeld dat die input niet is geland in de nota. Ik denk wel dat er een aantal verschillende dingen spelen. De heer Sietsma zei net iets over dat het niet zo is dat wij zandwegen beschouwen als één plek waar je één manier van beheren over uitstort. Zeker niet. In zo een nota leg je eigenlijk de kaders vast en dat was ook tijd. Eén van de sprekers zei: "Het is ongelooflijk belangrijk dat de gemeente ook nu weer zegt: we gaan dit niet verharden". Dit is een ongelooflijk waardevol gebied en daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. Het is een belangrijk signaal vanuit het college dat we dit ook vastleggen met deze nota. Het is goed om te zien dat er over een deel van de nota brede overeenstemming is. Daar is volgens mij ook iedereen blij mee. Waar soms de verwarring ontstaat, is tot op welk niveau - en dat gaat over beheer en onderhoud - schrijf je dingen wel en niet op in de nota of wat zijn haakjes om in het vervolg nog dingen te doen.

01:30:43

Mevrouw Wijnja: Een aantal van de voorbeelden, die hier naar voren worden gebracht, zijn wel reële zorgen en dat zijn ook wel aandachtspunten, alleen het feit dat het niet heel gedetailleerd...

01:30:54

Mevrouw Wijnja: Nu ga ik heel technisch worden, maar dat wij geen bestekken opnemen in de nota zegt niets over dat daar geen werk moet gebeuren over hoe je dat gaat doen. Daarnaast wordt er soms een lineair verband geïmpliceerd tussen de herindeling en wat er aan beheer en onderhoud is gebeurd. Het is goed om te weten dat er onderscheid is in het beheer van de zandwegen en van de bermen en sloten. Voor bermen en sloten klopt het dat daar aannemers ingezet worden. Dat gaat op onderdelen op de manier, zoals de laatste spreker van de oorspronkelijke rij dat vertelde. De zandwegen zelf onderhouden wijzelf. Dat doet het team Groen en voor een deel zitten daar nog dezelfde mensen in als in Haren. Het is natuurlijk niet zo, toen drie gemeenten één gemeente werden, dat toen allemaal mensen ineens verdwenen zijn en er nieuwe mensen kwamen. Het is wel zo dat gedurende de tijd de mensen een andere baan krijgen of dat soort dingen. Dat is wel een aandachtspunt. Dat is ook één van de redenen en allerlei vragen die gesteld zijn om

te besluiten een coördinatiegroep in te stellen. Dat is de interne oplossing om te zorgen dat we blijven investeren in die kennis. Er is iets gezegd over de technische schouwen die we doen. Dat is wat anders dan een schouw met inwoners, dat klopt. Dat is een interne schouw en dat moet ook bij een technische schouw. Het is zo dat wij online een deel van onze betrokkenheid van onze inwoners doen, maar omdat heel nadrukkelijk de wens door bewoners is uitgesproken om samen in het gebied met regelmaat te kijken hoe het hier gaat...

01:32:32

Voorzitter: Wethouder Wijnja, wilt u bijna tot een afronding komen van het beantwoorden van uw vragen, want u bent bijna over de tijd van het college heen.

01:32:39

Mevrouw Wijnja: Oh, nou dan gaat iedereen over de tijd heen. Dat is dan tenminste...

01:32:43

Mevrouw Wijnja: Dat heeft het onderwerp misschien ook een beetje in zich. Dat is de reden dat we na de gesprekken die er zijn geweest hebben opgenomen om zandwegwandelingen te doen. Ik snap, we noemen dat geen schouw, dus dan wordt dat misschien niet juist geïnterpreteerd. De bedoeling is wel degelijk om juist daar ter plekke op de zandwegen gestructureerd met de mensen die daar wonen en met de mensen die daar verstand van hebben bezig te gaan, want dat is een doorlopend proces met het beheer. Nog heel even, als ik mag, Voorzitter? Dat is even alles over het beheer samen. Mevrouw Sloot vroeg iets over of we niet kunnen stoppen met dat loket. Nee, kan het niet...

01:33:26

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dat vroeg ik niet. Ik wil graag antwoord op mijn echte vraag krijgen, niet op een suggestie.

01:33:32

Voorzitter: Kunt u uw vraag herhalen?

01:33:36

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Mijn vraag was: wat kost het om de korte lijntjes, zoals ze waren, weer in leven te brengen en om die weer aan de bewoners te bieden? Mijn vraag was de korte lijntjes.

01:33:47

Voorzitter: Het klinkt bijna als een technische vraag, maar ik geef het woord weer even aan de wethouder.

01:33:53

Mevrouw Wijnja: Het is wel goed om daar iets over te zeggen, want het loket waarop bedoeld wordt, is niet een loket. Het gaat over signalen en dat is het online systeem, wat wij gebruiken bij Stadsbeheer in de hele gemeente. Wij hebben gezegd, dat is geen vervanging voor het overleg met de gemeente. Op het moment dat er ergens een melding is in de gemeente helpt het registreren via signalen ons om op hogere schaal te sturen. Eén van de dingen die ik onder andere tegen de inwoners heb gezegd is dat het blijft naast het hebben van het overleg. Mijn beeld is namelijk wel dat die korte lijntjes er zijn en dat we daar ook mee door willen. Dat probeerde ik net te vertellen. Dat zou echter niet in de plaats van het signalensysteem moeten zijn,

omdat dat ons juist heel erg helpt om op een goede manier te kunnen sturen op een ander niveau. Het helpt ons als bewoners ook via die route meldingen doen van specifieke dingen die spelen in de openbare ruimte.

01:34:52

Voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Zijn er fracties waar vragen nog niet van beantwoord zijn? Eén, twee, drie, vier. Ik begin...

01:35:02

De heer Wittenberg: [onhoorbaar]

01:35:07

Voorzitter: Meneer, u heeft uw moment gehad om iets in te brengen en dat is zojuist afgesloten. Nu is het aan de raad om de vragen te stellen en aan het college om te beantwoorden, dus ik ga nu naar de VVD.

01:35:18

De heer Heiner (VVD): Dank.

01:35:18

Voorzitter: Een korte en bondige vervolgvraag of een herhaling van uw vraag, alstublieft.

01:35:22

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik zal het korter vragen. Ik heb gevraagd over het zand. De bewoners zeggen dat er ander zand is neergelegd en ambtenaren zeggen dat dit hetzelfde zand is. Kan de wethouder het finale antwoord geven hoe het echt zit? De tweede vraag, die niet is beantwoord: klopt het dat bermen jaarlijks worden omgeploegd, waardoor ecologische structuren worden vernield?

01:35:42

Voorzitter: Ik wil wel waken dat hier niet veel technische vragen worden gesteld. De bedoeling is dat het politieke vragen zijn. Ik ga door naar het CDA.

01:35:49

Mevrouw Armut (CDA): Dank, Voorzitter. Het kan aan mij liggen, maar ik heb volgens mij geen antwoord gehoord op mijn vraag. De sprekers zeggen hier allemaal dat het onderhoud slecht is en dat het er niet goed aan toe is. Het college zegt bijvoorbeeld in antwoord op de brandbrief van een paar weken geleden, dat het onderhoud niet slecht is, maar dat het te wijden is aan slechte weersomstandigheden. Graag nog een reflectie daarop.

01:36:16

Voorzitter: Dank u wel. GroenLinks.

01:36:19

De heer Sietsma (GroenLinks): Ik weet niet of ik het gemist heb, maar volgens mij heb ik geen antwoord gekregen op de vraag of het college bereid is inwoners te betrekken bij de coördinatiegroep.

01:36:28

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Student en Stad.

01:36:31

De heer Swets (Student en Stad): Dank. Ik heb half antwoord gekregen dat de

aannemers in ieder geval alleen op bermniveau werken. Ik had echter ook nog een vraag gesteld over adviesbureaus uit Brabant en of we die externe kosten niet kunnen verminderen door meer kennis op te doen met onze inwoners.

01:36:49

Voorzitter: Dank u wel. D66.

01:36:51

Mevrouw Gietema (D66): Over de samenwerking met de gemeente Aa en Hunze en Tynaarlo onder andere.

01:36:54

Voorzitter: Dank u wel. Partij voor het Noorden.

01:36:59

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Even een reactie op deel twee uitstellen en niet zozeer met een bestek aan te vullen, maar wel met wat doen we met auto's en motoren, hoe ziet het er financieel uit, de bewoners nog wat meer tijd te geven om in goed overleg te gaan en last but not least om een seminar of symposium te organiseren voor deze belanghebbenden en inwonersorganisaties samen met de gemeente.

01:37:27

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nog naar de Stadspartij.

01:37:29

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, Voorzitter. Mag een vervolgvraag ook? Dat hoorde ik u net namelijk ook zeggen.

01:37:33

Voorzitter: Zeker.

01:37:34

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Mijn vervolgvraag en dat is mede op het antwoord van de vraag van de VVD en van mijn partij. Ik hoor het college suggereren - en ik wil graag daar een heel duidelijk en helder antwoord op - dat er in feite sinds de herindeling niets gewijzigd is aan de manier van werken in ons buitengebied en met onze zandwegen en dat het daar in feite dus ook niet slechter is geworden. Ik wil graag klip en klaar horen van het college of zij dat zo vindt. Zo ja of deze insprekers dan een verhaaltje hebben verzonnen? Dat wil ik graag horen.

01:38:10

Voorzitter: Dank voor uw korte en bondige vervolgvraag. Ik ga nu even terug naar de wethouders. Ik geef mevrouw De Wrede het woord.

01:38:20

Mevrouw De Wrede: Dank u wel. Ik ga beginnen en dan mag jij zo meteen. Oké? Ik vind dit heel leuk. Ik zou het wel vaker zo willen.

01:38:30

Mevrouw De Wrede: We zitten een beetje in elkaars vaarwater zo nu en dan. Ten aanzien van de VVD, gebeurt dat omploegen van die bermen. Ja, een enkele keer moet daar wel wat mee gebeuren en dat heeft te maken met het water, wat moet worden afgevoerd van de weg. Uiteraard doen we dat niet graag en doen we dat zo

min mogelijk, want de ecologische waarde vinden wij hier heel belangrijk. Echter, het onderhoud - correct me if I am wrong - maakt wel noodzakelijk dat wij daar soms iets moeten - en volgens mij heet dat dan 'afschaven' - moeten doen. Ik zal even iets over zeggen over de vraag van mevrouw Sloot: is het nu precies zoals het vroeger was? Die vraag is natuurlijk heel moeilijk te beantwoorden, omdat de omstandigheden niet net zo zijn als ze vroeger waren. Klimaatverandering grijpt heel erg hard om zich heen. Het heeft de afgelopen tijd drie keer zoveel geregend als in de vorige jaren, dus dat heeft gevolgen voor de zandwegen. Inderdaad, ze liggen er niet overal mooi bij op dit moment, maar dat geldt voor alle zandwegen in Nederland.

01:40:08

Mevrouw De Wrede: De bewoners betrekken bij de coördinatiewerkgroep. Het is een interne club die samenwerkt aan de uitvoering van deze nota. Het is niet een groep die gaat over beheer en onderhoud, maar over zaken als hoe gaan we er nu voor zorgen dat niet al die besteldiensten over de zandwegen crossen en hoe zorgen we ervoor dat daadwerkelijk overal een gewenste snelheid is van 30 kilometer. Dat is een intern samenwerkingsverband, waarbij het niet echt logisch is als daar inwoners bij zouden zitten. Volgens mij waren dit even mijn opmerkingen. Als het mag van de voorzitter, wil ik graag het woord geven aan mijn collega.

01:41:05

Voorzitter: Ik geef graag het woord aan de wethouder Wijnja.

01:41:08

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Ik begin even over het zand. Het zand wat we gebruiken, is hetzelfde zand en inderdaad van dezelfde bron als eerder ook gebruikt werd. De optelsom aan invloeden maken dat iets op een bepaalde manier gebeurt en dat is hier overal...

01:41:33

De heer Wittenberg: [onhoorbaar]

01:41:37

Voorzitter: Meneer Wittenberg, ik moet hier wel ingrijpen. Meneer Wittenberg, ik moet nu wel ingrijpen. Dit is niet de bedoeling van een meningsvormende sessie. Ik herhaal, de insprekers hebben hun inbreng kunnen doen en wij zijn nu in de eerste termijn. Ik wil wethouder Wijnja de gelegenheid geven om op de vragen te kunnen reageren. Dank u wel.

01:42:07

Mevrouw Wijnja: In zijn algemeenheid zeg ik tegen de raadsleden, ik weet dat er veel raadsleden zijn die veel technische vragen hebben gesteld achter de schermen, dat het antwoord wat u van ambtenaren heeft gekregen of wat in de notitie staat...

01:42:19

Mevrouw Wijnja: Een heleboel van deze vragen worden ook ambtelijk beantwoord in de notitie, dus daar verwijst ik in zijn algemeen ook nog even naar. Dit is inderdaad het antwoord. Ik wilde in mijn eerdere beantwoording niet zeggen dat alles geweldig is, dat het er heel goed bij ligt, dat er niets aan de hand is of dat alles precies hetzelfde is als voor de herindelings. Dat is niet zo, maar het andere uiterste is ook niet waar, dat daarvoor alles geweldig was en dat nu alles vreselijk is. We proberen het met deze Nota Zandwegen op een zo goed mogelijke manier te doen. Er zijn

verschillende fracties die ons - ik denk terecht, als je deze inspraakreacties hoort - hebben gevraagd: hoe wil het college daar invulling aan geven? De Partij voor het Noorden zegt iets over een conferentie. Zo een vorm kun je kiezen. Wij hebben op dit moment gekozen voor die zandwegwandeling, juist omdat we denken dat het goed is om ook met elkaar in het gebied te zijn. Dat is echter wel met dezelfde bedoeling als waar die vragen over gesteld worden, om over en weer dat met elkaar te doen.

01:43:30

Mevrouw Wijnja: De vraag over samenwerking met andere gemeenten is er wel degelijk geweest in aanloop naar de nota, zeg ik in de richting van D66. Ik heb even nagevraagd hoe het zit met zo een machine die niet werkt en hoe we dat dan doen. Dat weten we nu even niet, dus daar zou ik op terug moeten komen. Het is echter wel zo dat er met verschillende gemeenten is samengewerkt in aanloop naar deze notitie. In de richting van het CDA. De specifieke vragen die een aantal weken geleden werden gesteld gingen over specifieke plekken op zandwegen. Het weer was daarop van invloed, maar ook op wat we op dat moment konden doen. Dat wil niet zeggen dat de staat van de zandwegen daar geen invloed op heeft, maar wat er op dat moment aan de hand was en wat de urgentie was voor de vraag waar aandacht voor werd gevraagd, dat werd enorm verergerd door het langdurige weer. Vooral daardoor konden we niet ingrijpen op dat moment zoals we hadden gewild. Dat is wat ik daarover kan zeggen.

01:44:43

Voorzitter: Ik ga er van uit dat dit het einde van beantwoording is. Ik zie dat er handen omhoog gaan. Ik wil wel even kort het punt maken, dat wij nog...

01:44:53

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): We willen graag een ordevoorstel doen, Voorzitter.

01:44:57

Voorzitter: Ik wil ook een voorstel doen, als u mij laat uitpraten. We hebben nog 30 minuten voor de tweede termijn. De vraag is of het voorstel, gaan we door of vragen we de agendacommissie om de tweede termijn, het debat, op een ander moment te voeren? Dat is mijn vraag aan u. Mevrouw Sloot, wellicht wil u uw voorstel ook naar voren brengen?

01:45:20

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100% voor Groningen): Mijn voorstel was inderdaad om nu niet te gaan afraffelen. Dit is te belangrijk. Te belangrijk niet alleen voor de mensen die hier zitten, maar ook voor de mensen waarvan ik weet dat ze voor de stream zitten. Ik denk dat raadsleden zich hier goed op hebben voorbereid. Dat hoor je ook wel aan alle vragen die ze stellen, want dat zijn hele verdiepende vragen. Ik zou willen voorstellen om dit op een ander tijdstip of voort te zetten of bijvoorbeeld eerst een beeldvormende sessie te doen, als men denkt dat wij te weinig technische kennis hebben. Als wij die nog moeten krijgen, dan zouden we dat misschien op die manier eerst nog kunnen doen.

01:46:00

Voorzitter: Dank u wel voor uw voorstel. Ik ga even de handen langs. Stadspartij...

01:46:04

Voorzitter: Sorry, Student en Stad.

01:46:07

De heer Swets (Student en Stad): Dank u, Voorzitter. Ik heb nog een vraag die nog steeds onbeantwoord is gebleven, als ik het goed heb. Kunnen we door de kennis van inwoners beter combineren en misschien af van externe adviesbureaus? Even in het kort.

01:46:24

Voorzitter: Ik ga even door met het ordevoorstel met de handen en dan kom ik zo terug op uw vraag. De heer Van der Laan.

01:46:31

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, dat ik tot twee keer toe en ook nog een derde keer mijn vraag moet stellen, gaat allemaal van mijn spreektijd af en dat doet dit debat echt tekort. Ik stel voor schorsen en een andere keer vervolgen, zodat we ook nog een keer tijd hebben om te uit te zoeken waar toch dat grote hiaat zit tussen die insprekers en het college. Dat wil ik beter onderzoeken, want ik hoor twee werelden spreken.

01:46:56

Voorzitter: D66.

01:47:00

Mevrouw Gietema (D66): Ik sluit mij aan bij de woorden van Stadspartij 100% voor Groningen en de Partij voor het Noorden. Het is heel erg lastig om de twee verhalen te matchen, dus ik sluit ook aan bij het voorstel om dit op een ander moment voort te zetten, zodat alle fracties het woord kunnen doen, maar ook dat wij fracties onderling kunnen bevragen. Dat is echt nodig, denk ik, voor dit onderwerp. Die beeldvormende sessie kan volgens mij ook echt van meerwaarde zijn om ons als raad beter te informeren over de staat van de zandwegen.

01:47:29

Voorzitter: Dank u wel. De PvdA.

01:47:31

Mevrouw Pestman (PvdA): Er is geen andere optie, dan dit debat verder uitstellen. Als je naar de tijd kijkt, we hebben we nog 20 minuten en vier minuten per fractie, komen we er sowieso niet doorheen. Op wat wij inbrengen, zal het college ook weer willen reageren, dus het is een onmogelijke zaak. Ik vind het heel slecht gepland. Ik vind hier wel wat van, eerlijk gezegd.

01:47:53

Voorzitter: Dan ga ik door naar de andere...

01:47:54

Voorzitter: Nu, zoals ik het hoor, is er een voorstel om het...

01:47:58

Voorzitter: De VVD.

01:48:00

De heer Heiner (VVD): Ik ben wel benieuwd, stel we zouden het een maand of

anderhalf maand uitstellen, of het college dan in problemen komt. Moet dit nu gedaan worden of kan dit ook later?

01:48:12

Voorzitter: Ik hoor achter mij dat het ook later kan, maar dit voorstel...

01:48:15

Voorzitter: Ik neem aan dat de meerderheid hier akkoord is, dus dan zou ik zeggen dat de vraag gesteld moet worden aan de agendacommissie om op een ander moment de tweede termijn of het debat in te plannen en dat we de eerste termijn dan hebben gehad.

01:48:32

Voorzitter: Er waren nog twee vragen. Die wil ik aan het college voorleggen om te beantwoorden, want dan kunnen we de eerste termijn afsluiten.

01:48:47

Mevrouw Wijnja: De tweede vraag heb ik dan gemist. De heer Swets heeft helemaal gelijk, want die vraag had hij inderdaad gesteld. Het korte antwoord is nee. Ik snap de vraag op zich wel, maar je kunt het één niet inwisselen voor het ander. Je hebt een heleboel verschillende dingen nodig. De aanloop naar de oplevering van deze nota is niet voor niets zo lang geweest. We hebben daar heel veel verschillende partijen bij nodig en dan gebruiken we ook externe expertise, maar dat betekent niet dat we dat lopende proces nog nodig hebben. Dit algemene punt is sowieso een aandachtspunt, dus dat is volgens mij een hele goede. De voorzitter moet mij even helpen met wat de tweede vraag was.

01:49:31

Voorzitter: Had de heer Van der Laan nog een tweede vraag of een vervolgvraag?

01:49:34

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nee, nog steeds dezelfde vraag over die auto's en motoren. Dat komt heel nadrukkelijk terug en dat is nu niet goed verwoord in die nota. Kan daar nog een aanvulling op komen?

01:49:50

Voorzitter: Wethouder Wijnja.

01:49:50

Mevrouw Wijnja: Nee, dat was ik dus niet, dus dat klopte wel.

01:49:55

Mevrouw De Wrede: Kan de heer Van der Laan zijn vraag nog even herhalen?

01:50:03

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Natuurlijk, Voorzitter. Auto's en motoren hebben ook een belangrijke plek in dit gebied hebben we begrepen. Tegelijkertijd kun je ook niet ongebreideld auto's en motoren daar toelaten, want dat geeft ook weer problemen. Dat staat niet echt in die nota, terwijl dat wel een plek zou verdienen. Er waren ook twee sprekers die daarover begonnen.

01:50:24

Voorzitter: Wethouder De Wrede.

01:50:26

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. Volgens mij staat wel in die nota wat wij daarmee willen. Het is een beetje een spanningsveld, omdat we aan de ene kant zeggen dat we de essentie van het gebied willen behouden en het niet helemaal afsluiten. Dat zou in de praktijk ook heel onhandig zijn met bijvoorbeeld bestemmingsverkeer, maar ook met landbouwvoertuigen die door het gebied moeten rijden. Bovenaan staat wel dat we de unieke kwaliteiten van het gebied willen behouden. In principe willen wij het wel openhouden, maar tegelijkertijd moet de druk van auto's en van motoren niet toenemen. Wij voeren gesprekken met motorclubs. De TET, wat zonet ook...

01:51:21

Mevrouw De Wrede: Er is nog geen gesprek geweest? Als dat nog niet is geweest, dan wordt dat gepland. Daarmee gaan wij gesprekken voeren, waarin wij vragen om niet meer routes door dit gebied te leggen en de leden op het hart te drukken om in dat gebied niet harder te rijden dan de bedoeling is en voorzichtig te rijden. Dat is het eerste...

01:51:49

Voorzitter: Dank u wel...

01:51:50

Mevrouw De Wrede: Het tweede deel van mijn antwoord...

01:51:52

Voorzitter: Oh, het tweede deel komt eraan en dan graag tot een afronding.

01:51:55

Mevrouw De Wrede: Ja, dat zal ik doen. Het tweede deel van mijn antwoord is dat we zeker weten dat er bijvoorbeeld last is van parkeerdruk door geparkeerde auto's die in de berm staan. Daarom willen wij routes op andere logische plekken laten beginnen. Veel mensen gaan met de auto het gebied in en dan een stukje wandelen. Wij willen kijken of we de startpunten van die routes niet ergens kunnen laten beginnen, waar ruimte is voor of waar al een stukje asfalt aanwezig is waar auto's kunnen parkeren. Als je nu denkt, je moet die auto's helemaal niet het gebied inlaten. Er zijn ook natuurorganisaties die zeggen, wij willen toch wel heel graag dat het voor mensen mogelijk is om naar die gebieden te komen die wij met veel zorg beheren en waarvan wij willen dat mensen ook met dit landschap en de natuur hier in contact kunnen komen. Ik hoop dat dit enigszins...

01:52:53

Voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. In het kader van wat wij zonet hebben afgesproken om recht te doen aan dit onderwerp en wat net is ingebracht, gaan wij deze eerste termijn afsluiten. Bij de agendacommissie komt de vraag te liggen om de tweede termijn in te plannen om het debat goed te kunnen voeren. Zijn er nog vragen? Ik zie dat er drie vragen zijn. Ik begin met mevrouw Sloots.

01:53:19

Voorzitter: Voorzitter, Sloot. S-L-O-O-T en ook niet familie van Joran. Dat gezegd hebbende, heb ik het verzoek via de voorzitter aan de agendacommissie of het mogelijk is, wat hier ook voor vervolg op komt, om dat te combineren met eventueel een bezoek van in ieder geval de portefeuillehouders aan het gebied. Een bezoek,

waarbij dan in ieder geval de insprekers worden betrokken, zodat we ook allemaal weten waar we het over hebben. Zou u dat verzoek willen doorgeleiden?

01:53:50

Voorzitter: Dank u wel. De griffie schrijft mee, dus dat komt goed. Mevrouw Gietema.

01:53:57

Mevrouw Gietema (D66): Ik wilde precies hetzelfde als mevrouw Sloot zeggen, dus ik sluit me daarbij aan.

01:54:01

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blauw.

01:54:05

Mevrouw Blauw (PVV): Ik wil me daar ook bij aansluiten en de agendacommissie meegeven, na alles wat hier besproken is, dat we een ander debat krijgen. Er zit zoveel discrepantie tussen wat de sprekers zeggen en het college. Ook over onderdeel twee, waar mensen over zeggen, stop het in de vrieskast. Misschien kan meegenomen worden, dat we toch een ander debat krijgen. Ik had namelijk toch het gevoel dat het een beetje chaos was.

01:54:30

Voorzitter: Dank voor het voorstel, dat is genoteerd. ChristenUnie.

01:54:38

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. Ik kan me voorstellen dat er fracties zijn die vinden dat het college misschien bij de zandwegen moet gaan kijken, maar het lijkt me niet een goed idee om dat via...

01:54:44

De heer Rebergen (ChristenUnie): Nee, jullie hadden het over de portefeuillehouders, dat hoorde ik u zeggen. Nog steeds lijkt het me niet een heel goed idee om dat via de agendacommissie te spelen, maar gewoon even in het presidium.

01:54:56

Voorzitter: Voor de beeldvormende sessie kan via de agendacommissie een agendering worden gedaan. Dat heeft de griffie genoteerd. Hierbij wil ik de insprekers bedanken en de raadsleden voor de vragen en het college voor het beantwoorden. Ik sluit deze eerste termijn. Dank u wel.